

MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP HIỆU QUẢ TRONG HỌC CHẾ TÍN CHỈ TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC XÂY DỰNG MIỀN TÂY

LƯƠNG HOÀNG HÈN

Trường Đại học Xây dựng Miền Tây
Email: lhoangh@gmail.com

Tóm tắt: Đào tạo theo học chế tín chỉ là hình thức đào tạo hướng về người học, tất cả vì người học. Hoạt động học tập là chủ động nhận thức, tìm tòi, khám phá bằng chính nghị lực, trí lực của bản thân nhằm chiếm lĩnh tri thức. Qua đó sẽ thông hiểu, ghi nhớ những gì đã nắm được qua hoạt động chủ động, nỗ lực của chính mình. Bài viết tập trung giới thiệu một số phương pháp học tập hiệu quả trong học chế tín chỉ tại Trường Đại học Xây dựng Miền Tây giúp sinh viên thể tự học, tự nghiên cứu, góp phần nâng cao hiệu quả học tập tại trường.

Từ khóa: Phương pháp học tập; hiệu quả; học chế tín chỉ; Trường Đại học Xây dựng Miền Tây.

(Nhận bài ngày 24/7/2017; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 09/8/2017; Duyệt đăng ngày 25/10/2017).

1. Đặt vấn đề

Triết lí cơ bản của hệ thống tín chỉ là "Tôn trọng người học, xem người học là trung tâm của quá trình đào tạo". Nói cách khác, đào tạo theo học chế tín chỉ là hình thức đào tạo hướng về người học, tất cả vì người học. Hoạt động học tập là chủ động nhận thức, tìm tòi, khám phá bằng chính nghị lực, trí lực của bản thân nhằm chiếm lĩnh tri thức. Qua đó sẽ thông hiểu, ghi nhớ những gì đã nắm được qua hoạt động chủ động, nỗ lực của chính mình.

Chuyển sang phương thức đào tạo theo học chế tín chỉ tạo ra sự thay đổi lớn về phương cách, thói quen dạy - học của người dạy lẫn người học. Sự thay đổi đó nhằm mục đích thay đổi đối tượng của hoạt động dạy, đồng thời là chủ thể của hoạt động học, được cuốn hút vào các hoạt động học tập do giảng viên tổ chức và chỉ đạo. Thông qua đó, sinh viên tự lực khám phá những điều mình chưa biết, phương pháp, kĩ năng thích hợp trong quá trình tiếp nhận kiến thức.

Trường Đại học Xây dựng Miền Tây (số 20B đường Phó Cơ Điều, Phường 3, thành phố Vĩnh Long, tỉnh Vĩnh Long) đã áp dụng phương thức đào tạo theo học chế tín chỉ cho tất cả các ngành đào tạo (06 ngành bậc đại học, 05 ngành bậc cao đẳng) từ năm 2012 đến nay. Cơ sở vật chất, đội ngũ giảng viên tương đối đáp ứng được nhu cầu đào tạo, tuy nhiên theo các kết quả nghiên cứu, khảo sát gần đây (thông qua đề tài "Đánh giá thực trạng sinh viên Trường Đại học Xây dựng Miền Tây" do Lương Hoàng Hên chủ nhiệm) cho thấy: Tình trạng sinh viên chưa biết, chưa vận dụng được các kĩ năng, biện pháp học tập thích hợp còn chiếm tỉ lệ khá cao (trên 42%); kết quả học tập chưa đạt hiệu quả cao, thái độ học tập chưa tốt: Còn nghỉ học, chưa xác định được mục đích, động cơ học tập... Trước thực trạng trên, chúng tôi đưa ra một số phương pháp học tập nhằm giúp sinh viên đạt kết quả tốt hơn trong học tập.

2. Một số phương pháp học tập hiệu quả

2.1. Học ở lớp

Trong giờ học ở lớp, giảng viên cung cấp lượng kiến thức lớn trong khoảng thời gian có hạn nên thường phải nói nhanh, nói nhiều và ít khi nói lại nhất là những phần

mở rộng. Do đó, sinh viên phải:

Tập trung chú ý nghe thầy cô giảng, sẽ "nắm bắt" được ngay vấn đề thầy cô truyền đạt, sau đó về nhà đọc lại sẽ hiểu nhớ lâu kiến thức.

Phải ghi nhanh, ghi càng nhanh càng tốt, ghi nhanh tất cả các ý thầy cô giảng (nếu có thể) mà các em cho là ý chính, trọng tâm của bài giảng. Sau đó phải biết tổng hợp và khái quát những vấn đề đã học trên lớp - mục đích là củng cố bài học.

Phải biết kết hợp giữa ghi và đánh dấu vào tài liệu học tập, giáo trình môn học các phần mà giảng viên nhấn mạnh, trọng tâm hay những vấn đề chưa hiểu rõ.

Tập trung chú ý lời giảng và ghi những gì thầy cô đang giảng hơn là cố gắng ghi chép các ý không kịp ghi trước đó. Khi ghi không kịp, chúng ta phải bỏ qua và ghi lại sau, cần chú ý vào lời giảng để theo kịp bài.

Đến lớp trước giờ học ít nhất năm phút. Điều này rất quan trọng, các em sẽ không bị vội vàng và đã sẵn sàng học, giúp tiếp thu bài tốt hơn. Hơn nữa, các em có thể trao đổi về những vướng mắc của mình về bài học hôm trước với các bạn trong lớp để hiểu rõ vấn đề tốt hơn.

Mạnh dạn đưa ra các câu hỏi để được giải đáp các vấn đề các em chưa rõ hoặc đưa ra ý kiến của mình trong các buổi thảo luận trên lớp. Sự tương tác trên lớp học sẽ giúp các em mở rộng hiểu biết vấn đề.

2.2. Học qua nhóm học tập

Nhóm học tập: Là tập trung một số bạn cùng nhau chia sẻ và nghiên cứu để hoàn thành một vấn đề của nhóm hay của cá nhân. Học qua nhóm học tập là tiếp thu kiến thức thông qua tương tác trong nhóm, qua tương tác này giúp mỗi cá nhân giải quyết được và hiểu được vấn đề sâu sắc hơn.

Một số gợi ý giúp sinh viên có thể áp dụng để có một nhóm học tập tốt:

- Xác định nội dung học của nhóm:

+ Một nhóm hoạt động tốt luôn có những mục đích rõ ràng; Mỗi thành viên trong nhóm cộng tác, liên kết với người khác để cùng theo đuổi một mục đích chung.

+ Mục đích đó có thể là cùng nhau hoàn thành một đề tài đã được giao, ôn tập để vượt qua kì thi cuối kì, giúp đỡ học sinh yếu trong lớp nâng cao thành tích...

Xác định trường nhóm:

Nhóm là tập hợp những cá thể khác nhau, có sự phân biệt rõ ràng về tính cách và nhận thức. Để nhóm đạt được sự thống nhất và hoạt động suôn sẻ nhằm đạt mục tiêu luôn cần một người chỉ huy tốt. Đó có thể là người có nhiều ý tưởng nhất, hoặc học giỏi nhất, người đó phải có tiếng nói và có khả năng thuyết phục, thống nhất tất cả các thành viên còn lại, cả nhóm phải cùng bàn bạc và chọn ra một người chỉ huy. Khi đã chọn ra trường nhóm thì tất cả các thành viên còn lại trong nhóm hãy lắng nghe và tuân theo sự phân công và chỉ huy của trường nhóm.

Sự chia sẻ và giúp đỡ lẫn nhau trong nhóm:

+ Người trưởng nhóm có trách nhiệm phân công công việc cho các thành viên, tổng hợp ý kiến, đưa ra kết luận về mục đích chung và mục tiêu cần đạt được. Người trưởng nhóm cần phải biết điểm mạnh, điểm yếu của từng thành viên để bố trí công việc thật hợp lí. Mỗi người mỗi việc, tùy theo năng lực mà phân công để nhóm hoạt động với hiệu quả cao nhất.

+ Là một thành viên trong nhóm, sinh viên chia sẻ những gì mình biết và không biết với các thành viên còn lại. Cùng giúp nhau hiểu vấn đề. Sinh viên phải mở rộng bản thân để học từ những thành viên khác đồng thời phải chọn lọc, đánh giá những gì bản thân cần tiếp thu. Sinh viên cần tích cực tham gia, đưa nhiều ý tưởng và giúp đỡ mọi người.

Thảo luận:

+ Cùng nhau đọc tài liệu, thảo luận và trao đổi về các bài viết, thuyết trình để đưa ra những nhận định đúng về vấn đề cần giải quyết.

+ Mục đích không phải để cả nhóm viết lại bài viết, bài thuyết trình mà để mọi người cùng quan tâm đến một vấn đề điểm mạnh cần phát huy, điểm yếu cần khắc phục và thu thập thật nhiều ý tưởng xung quanh vấn đề đó.

+ Tìm ra những điểm mạnh có thể phát huy và khắc phục những lỗ hổng kiến thức của mình.

+ Tinh thần tập thể chính là điểm mạnh của việc học tập theo nhóm.

Tranh luận:

+ Chúng ta luôn khác nhau và luôn cho rằng bản thân mình đúng. Điều đó làm nổ ra các cuộc tranh luận. Tuy nhiên, nếu cùng ở trong một nhóm học tập, chúng ta cần thông cảm với những điểm chưa hoàn hảo của người khác và họ cũng sẽ bỏ qua những thiếu sót của mình.

+ Tranh luận nhưng đừng cãi vã. Tranh luận quá căng thẳng sẽ khiến nhóm của chúng ta mất đoàn kết. Tranh luận cần căn cứ vào trọng tâm của vấn đề cần bàn, không quan tâm nhiều vào cách trình bày, phong cách cá nhân trình bày.

+ Hãy cộng tác với nhau để việc học tập trở nên dễ dàng hơn. Tất cả những gánh nặng của mọi người đều trở nên nhẹ đi nếu xác định được mục đích rõ ràng, chọn được trường nhóm phù hợp, cộng tác và giúp đỡ lẫn nhau, cùng thảo luận và trao đổi, tranh luận nhưng không căng thẳng. Tuân thủ những chỉ dẫn trên, chắc chắn nhóm sẽ hoàn thành mục đích một cách xuất sắc.

2.3. Học độc lập ở nhà

Học độc lập ở nhà hay tự học, tự nghiên cứu là thời gian học một mình để xem lại những kiến thức đã học trên lớp, giải quyết các vấn đề mà giảng viên yêu cầu, qua

đó lĩnh hội kiến thức. Việc học ở nhà cần kiên nhẫn thực hiện thường xuyên. Do đó, học độc lập ở nhà sinh viên cần chú ý:

- Sinh viên cần đặt ra câu hỏi: "Ngày mai mình sẽ học gì?" và lần lượt xem tài liệu liên quan đến bài mới, cố gắng lọc lấy những nội dung chính. Ngày hôm sau, khi thầy cô giảng, các em sẽ thấy dễ hiểu hơn, nắm bắt nhanh hơn và tiếp thu bài giảng một cách chủ động.

- Phải học ngay lại những điều trên lớp vừa mới học khi về đến nhà (xem lại lí thuyết và áp dụng vào bài tập).

- Hãy chọn một góc học tập thật hợp lí, thoải mái và đủ ánh sáng nhất là hạn chế tiếng ồn.

- Hãy để các đồ dùng học tập trong tầm tay như bút, bút chì, thước kẻ, bảng vẽ, kẹp giấy, kẹp tài liệu,...

Điều này tạo cảm hứng và không làm mất tính tập trung trong quá trình học tập.

2.4. Học qua nghiên cứu tài liệu

Nghiên cứu tài liệu là một vấn đề rất cần thiết và quan trọng, đây là một phương pháp tự học, tự tìm kiếm, làm giàu kiến thức nâng cao trình độ của bản thân, nhằm từng bước hoàn thiện phẩm chất, năng lực của người học. Để hoạt động học tập đạt hiệu quả cao trong học chế tín chỉ, sinh viên phải biết nghiên cứu tài liệu vì nghiên cứu tài liệu giúp người học mở rộng, đào sâu tri thức, hình thành các ý tưởng mới, tăng cường tính tích cực học tập.

Tìm kiếm tài liệu: Sinh viên có thể tìm tài liệu cần thiết của mình thông qua: Thư viện; hiệu sách; mạng internet; giảng viên hướng dẫn; bạn học; anh (chị) sinh viên khóa trước.

Sinh viên cũng cần chú ý tài liệu giảng viên hướng dẫn yêu cầu hay gợi ý đối với việc giải quyết các bài tập lớn hay để hiểu rõ hơn bài học trên lớp.

Tiếp thu kiến thức: Tùy thuộc vào nhiệm vụ học tập mà sinh viên có những cách thức khác nhau:

Tìm đọc tài liệu để tìm những thông tin hấp dẫn: Trong trường hợp này cần phải đọc nhanh (đọc lướt) qua các tài liệu. Mục đích để tìm hiểu một cách khái quát bố cục nội dung của tài liệu và tìm ra những nội dung cần tập trung nghiên cứu. Việc đọc lướt chỉ mất thời gian ngắn nhưng giúp người đọc nắm được những nội dung khái quát của tài liệu. Vì vậy, đọc lướt là một khâu rất quan trọng cần thiết cho người đọc, vừa tiết kiệm thời gian vừa tạo điều kiện thuận lợi cho việc tìm những tài liệu liên quan đến vấn đề cần quan tâm.

Tìm thông tin để giải quyết vấn đề cần phải đọc kĩ tài liệu: Sau khi đọc lướt để nắm sơ bộ nội dung khái quát của tài liệu, người đọc quay lại đọc kĩ để hiểu nội dung. Từ đó trích lọc ra những thông tin cần thiết phục vụ cho việc học tập đạt hiệu quả.

Chắt lọc thông tin từ tài liệu: Trong quá trình nghiên cứu tài liệu, người đọc cần chắt lọc những thông tin cần thiết để ghi chép bổ sung vào nội dung bài học ở lớp. Muốn vậy, sinh viên cần phải căn cứ vào mục đích nghiên cứu mà lựa chọn cách ghi chép thích hợp, thông thường có hai cách ghi chép:

+ Một là, ghi chép kiểu để cương, đây là cách ghi tóm tắt các vấn đề cơ bản của nội dung đọc.

+ Hai là, ghi chép trích dẫn, ghi chép nguyên văn một câu, một đoạn văn hoặc một luận điểm, ghi chép các số liệu, tư liệu... Khi ghi chép trích dẫn cần chính xác, ghi rõ tên tác giả, tác phẩm, nhà xuất bản, năm xuất bản,

số trang... để sau này sử dụng bảo đảm tính khoa học, chính xác của nguồn tư liệu.

+ Trình bày lại các kiến thức theo ý của riêng mình từ việc tổng hợp của nhiều tài liệu: Với việc bảo vệ luận văn, đồ án môn học, sáng kiến,... sinh viên phải biết cách phân tích tổng hợp các kiến thức sâu tằm, dự kiến các ý kiến phản hồi của các bạn khác để chuẩn bị phương án bảo vệ ý kiến của cá nhân hoặc của nhóm. Do kiến thức được sưu tầm từ rất nhiều nguồn khác nhau và mỗi tác giả có một phong cách trình bày khác nhau, việc trình bày lại theo phong cách của riêng mình rất quan trọng giúp sinh viên hiểu kiến thức một cách tổng quát và nhớ kiến thức lâu hơn, từ đó vận dụng giải quyết vấn đề tốt hơn.

2.5. Học ở câu lạc bộ, hoạt động ngoại khóa

Hoạt động ngoại khóa là các hoạt động nằm ngoài chương trình học chính khóa và là sân chơi tự nguyện tham gia của sinh viên. Sinh viên có thể tham gia ngoại khóa ở lớp, ở trường hoặc ngoài xã hội với nhiều lựa chọn khác nhau như tham gia các câu lạc bộ (CLB), hội đồng hương, các hoạt động nghệ thuật khác như âm nhạc, hội họa... Thông qua các hoạt động này, giúp sinh viên hoàn thiện bản thân hơn.

Học ở các CLB (CLB nói tiếng Anh, CLB bóng chuyền, CLB Bolerò, CLB Đờn ca tài tử - cải lương,...): Thông qua các hoạt động của các CLB, sinh viên có cơ hội học tập, rèn luyện các kĩ năng của mình rất hiệu quả. Hơn nữa còn giúp cho các bạn sinh viên giải trí, giao lưu trao đổi cũng như phát triển tốt hơn những tố chất sẵn có.

Học ở các hoạt động ngoại khóa (thông qua các hoạt động phong trào đoàn, hội, các sự kiện của trường,...) như chiến dịch mùa hè xanh, các sự kiện lễ hội, tham gia các phong trào đến ơn đáp nghĩa, uống nước nhớ nguồn... Hoạt động công tác xã hội đã giúp các em sinh viên nhận thức được bài học quý giá trong thực tiễn: Biết cảm thông và cùng chia sẻ khó khăn với những mảnh đời bất hạnh trong cuộc sống, nhớ ơn những người đã ngã xuống cho tổ quốc quyết sinh, giáo dục, rèn luyện ý chí, tinh thần yêu nước, tự hào dân tộc.

2.6. Học qua các anh, chị sinh viên khóa trước

Khi bước vào giảng đường đại học, sinh viên mới thường gặp nhiều khó khăn từ phương pháp học tập đến cách thức sinh hoạt hàng ngày như tiếp xúc bạn bè, thầy cô,... Trong khoảng thời gian ngắn nếu được sự giúp đỡ từ các anh chị sinh viên khóa trước sẽ nhanh chóng

hòa nhập được với môi trường mới. Học qua các anh chị sinh viên khóa trước giúp tiếp thu những kinh nghiệm học quý báu cũng như những kiến thức quan trọng như kinh nghiệm thi cử, cách đăng kí học phần hay hòa nhập các câu lạc bộ, các hoạt động ngoại khóa... Cụ thể như:

Tham khảo ý kiến của các sinh viên khóa trước về phương pháp học tập, về bài tập, về đồ án, luận văn... Việc này sẽ giúp mình biết được những môn nào khó, những việc cần chuẩn bị trước khi học môn này.

Các anh chị sinh viên có kết quả học tập tốt những kinh nghiệm để học tốt các môn học, nhất là khi bước vào học chuyên ngành. Các anh chị có thể giới thiệu với chúng ta về đồ dùng học tập (dụng cụ vẽ, bảng vẽ, ...) nhờ họ sửa bài tập, chỉ ra những thiếu sót thường gặp, tài liệu tham khảo,...

3. Kết luận

Thông qua các phương pháp học tập, chúng tôi rất mong góp một phần nhỏ vào việc nâng cao hiệu quả học tập của sinh viên Trường Đại học Xây dựng Miền Tây theo học chế tín chỉ. Các phương pháp học tập này cần được trang bị cho sinh viên, nhất là các tân sinh viên còn bỡ ngỡ, chưa thật sự sẵn sàng cho việc học tập ở bậc Đại học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Đặng Quốc Bảo - Nguyễn Đắc Hưng, (2004), *Giáo dục Việt Nam hướng tới tương lai vấn đề và giải pháp*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2]. Văn Ngọc Am, *Phương pháp và kĩ năng đọc sách*, Tạp chí Tuyên giáo, năm 2009.
- [3]. Cao Xuân Hạo, *Bàn về chuyện tự học*, Kiến thức ngày nay số 396, tháng 9, năm 2000.
- [4]. Đặng Vũ Hoạt, *Một số nét về thực trạng, phương pháp dạy học đại học*, Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục, số 1, năm 1994.
- [5]. Phạm Trọng Luận, *Về khái niệm "Học sinh là trung tâm"*, Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục, số 2 năm 1995.
- [6]. *Kĩ năng tư duy tích cực và sáng tạo*, <http://www.ketnoisunghiep.vn/ky-nang-tu-hoc-ky-nang-hoc-hieu-qua/17736-ky-nang-tu-duy-tich-cuc.html>.
- [7]. *Phương pháp tự học - Cầu nối giữa học tập và nghiên cứu khoa học*, <http://www.giadinhcollege.edu.vn/tin-tuc-va-su-kien-m/phuong-phap-tu-hoc-cau-noi-giua-hoc-tap-va-nghien-cuu-khoa-hoc-c30a52.html>.

SOME EFFECTIVE LEARNING METHODS IN CREDIT-BASED STUDY AT MIEN TAY CONSTRUCTION UNIVERSITY

LUONG HOANG HEN
Mien Tay Construction University
Email: lhoangh@gmail.com

Abstract: Credit-based training is a training form towards learners and for the sake of learners. Learning activity is active awareness, exploring, exploring by personal effort and intellect to gain knowledge. Then, students will understand and remember what is learnt through active activities with their efforts. The article focuses on introducing some effective learning methods in the credit system at Mien Tay Construction University to help students self-study, self-research and contribute to improving the learning effectiveness at this university.

Keywords: Learning method; effectiveness; credit-based study; Mien Tay Construction University.